

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "
po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

NAPREJ.

Oznanila.
Za navadno dvestopno vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, večje črke plačujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 35.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Ljudske učilnice.

Uže mnogo potov smo vzeli v misel, kako važne so učilnice, ker so podloga prihodnje izobraženosti vsacega naroda. Pa ne samo normalke, realke, gimnazije, ampak tudi kmečke dobre učilnice so vzlasti nam Slovencem zelo koristne, zelo potrebne; za nektero stvar so celo še važnejše od normalek, realek itd., ker narodovo deblo nam je izobraževati, ako hočemo, da napredujemo v omiki; narod se pa ne more izobraževati, če nima učilnic, ali če so njegove učilnice tako osnovane, da nikakor ne morejo zaželenega sadu obroditi. Da pa bodo ljudske učilnice v resnici to, kar bi imele biti, za to je najprva, silna potreba, da v njih mladino podučevajo sposobni, zares pripravnih možjé, kateri morajo biti prekrbljeni z vsem, česar potrebujejo v svoje življenje, da se potlej z veseljem, brezi skrbi lahko pečajo s podukom, za katerega se morajo vedno izobraževati celo še potem, ko so uže potrjeni za službo, ker zdaj vsaka, tudi najmanjša učenost napreduje dan za dnevom. — G. Einspielerjev časnik „Stimmen aus Innerösterreich“ je v svojem 38. in 39. listu letošnjega leta prinesel ob učilnicah izvrsten sestavek, iz katerega naj tu nekoliko posnamemo, potlej pa temu posnetku dodamo dolenskega učitelja g. Nenadoviča željo, katero nam je poslal, da jo natisnemo vsem slovenskim učiteljem in rodoljubim slovenskim deželnim poslancem na presojevanje.

Učitelj g. P. Benedikter v listu „Stimmen aus Innerösterreich“ poleg drugega pravi: ne mislim pisati zgodovine ljudskih učilnic, ampak le opominjam, da so bile najprvo devéne v red pod blagovladno cesarico Marijo Terezijo od leta 1774 do 1775. To delo svoje matere je potem cesar Jožef dalje ustanavljal in vredoval. Tudi cesar France in Ferdinand sta dobro izpoznala, kako so državi učilnice potrebne; zato se je njima zdelo, da je sveta dolžnost, skrbeti za-nje. Sédel je potem na prestol Franc Jožef, ki je učilnicam in razsvetljevanju prijatelj in branitelj; tudi on želi, naj se mladina izobražuje, naj čedalje bolj napreduje v omiki. Misliti bi torej bilo, da so ljudske učilnice poleg tako ugodnih okolnosti obrodile krasno sadje; ali vendar niso storile toliko, kolikor bi od njih bilo zahtevati, in tudi nikdar ne storé, dokler se krepko ne predrugačijo. Statistika uči, da izmed 100 za učilnice pripravnih otrok hodi le 64 zarés v šolo; dalje uči, da je 1856. leta na spodnjem Avstrijskem izmed 2092 vojaških novincev znalo jih samo 1575 pisati, v Dalmaciji pa jih je znalo samo 33 izmed 751; leta 1857 jih je v Dalmaciji znalo pisati le samo 9 izmed 928 vojaških novincev! Najprvo je treba, da se učitelju poboljša njegovo življenje, potem se tega stanu z veseljem loti mnogo bistroumnih, veljavnih mož, in to bode jako pomagalo, da se povzdignejo učilnice. Če

premislimo, da prvi nauk vsacemu človeku vtisne v srce neizbrisno znamenje, in da so učilnice dan denes prevažna reč slehrnej državi, potlej se nam ne bode zdelo nepotrebno, šolam tudi celo z novci pomagati. Nekdaj se je učitelju tako hudo godilo, da se je moral često pečati z najnižirvi stranskimi opravili, ker drugače ni mogel živeti; dan denes pak se je tudi v tej reči zgodilo marsikaj, da bi učitelj živel prostejše, laže in samostalnejše. Po nekterih kronovinah avstrijskega cesarstva se je uže jako začela buditi skrb za učilnice, in prevažna reč je, da sem ter tje vestni poslanci in državniki goreče premišljajo, kako bi se učiteljem poboljšala služba, da bi uživali tudi vnénjo čast, ktere so gotovo jako vredni. — Ali bi pa državi morda ne bilo koristno, da bi kmet ostal neumen? Ali bi ne bilo škodljivo, ako bi se izobrazil, da bi potem bil razumen in moder? Tako se je uže v starih časih povpraševalo. Če so kmečki ljudje tudi razumni in modri, saj zato še ni, da bi morali biti lokavi (arglistig), nezvesti, vporni itd. Razumen je samo tisti, kteremu so dolžnosti njegovega stanu znane; kateri se v vsacem stanu vlada tako, da mu njegovo življenje ni napotje do popolnosti. Prava razumnost kmetu ne bode torej branila, da bi ne mogel biti premetén poljedelec, priden delavec, zvest služabnik, pokoren in korenjaški vojak itd.

Kaj bi torej škodoval državi poduk v pravej razumnosti? Malo in dosti ne. Vsak podložnik ima potem veselje do zakonov; povedati mu je treba le, kaj mora storiti, pa se gotovo ne brani; tudi spoštuje oblast in gosposko, vedoč, da brez nje država ne obstane; če ga vzemó na vojsko, zna, da mora biti nekoliko taci, ki se boré za celoto in blagost svojega cesarstva, in potlej nikakor ne mrmrá na tega, ki ga je dal med vojake, ampak dragovoljno je pokoren, kajti vé, da brez pokorščine med ljudmi ni redu. Ako se dobro prenaréde ljudske učilnice, država nikdar ne more biti na izgubi, ampak le na dobičku. Če je narod izobražen, nikdar ne manjka pokojnih, mirnih, poštenih, delavnih, usmiljenih in taci ljudi, ki se druzega imetka radi iznebé, če je treba.

Na učilnice je celo oprta velikost vsake države. Zastonj bi se narod hotel imenovati zares omikanega, dokler dobre učilnice ne odpravijo nevednosti in surovosti prostih ljudi. Marsikak nemir se je začel prav zato, ker ni bilo dovolj izobraženosti. To je tudi izpoznal sedanji avstrijski vladár, ki si prizadeva, da bi se popravile učilnice, in ki hoče s tem pokazati vsacemu državljanu, da se ne boji vlada tega, kar o kakej stvari odkrito povedó dobrohotni, prebrisani možjé. Vsaka dežela mora najprvo skrbeti, da si napravi dobre učilnice. Imena vreden je v tej zadevi izgled Karla Velicega, ki je rekel, da so ljudski učitelji tako važni, kakor vojaci, ki dežele branijo vnénjim sovražnikom,

tako važni, kakor sodnji uradovi, ki skrbé, da se nikomur ne godi krivica. Državna blagost se ne opira samo na zakone, ker zakon res lahko pomaga, da ljudje previdijo, kako je prav, kako ne; zakon lahko ostraši srce, katero je k hudemu nagneno, toda ne more, da bi ga sam spremenil v tako srce, ki le dobrega išče in želi. (Dalje prih.)

Govor kneza in vladike g. dr. Vidmarja.

(Dalje.)

Da pa ni dobro vnemati vérskih zmešnjav, uči zgodovina vseh časov. Ozrmo se le v grško-rimsko dobo, v kateri vérstvo ni imelo obile važnosti, posebno pa v zgodovino evropskega človeštva. V tridesetletni vojni je po nekaterih mestih ostala samo petina poprejšnjih prebivalcev. Kdor bi na duhovne kaj govoril samo zato, ker so oni svečeništvo, zopet bi le besa vérskih razprtij budil, kakor je to prav po pravici opominjal g. poročevalec. Ker tedaj v tem oziru braniti ne more niti starost, niti premajhna izobraženost, da bi ne smeli volilne pravice imeti kaplani, tudi ne to, da so postavljeni kam, kjer ostanejo samo nekaj odločenega časa, potem bi le bil svečeniški značaj za napotje namenjen, kar na ravnost sicer ni povedano, pa vendar tiho mišljeno. To menim, da bi ne bilo nikakor primerno, posebno pa v našem sl. deželnem zboru ne; saj Kranjska je vendar le katoliška dežela, kar se mora sploh pritrditi, in ljudstvo v svoji veliki množici, v svojem velicem številu se še drži z vso svojo dušo katoliških resnic, kar se je un dan očevidno pokazalo pri našem praznovanju tu pri Franciškanih. Ako torej sl. deželni zbor brez kacega družega silnega vzroka duhovnim vzame to pravico, do katere z druge strani vendar smejo uradniki in učitelji; potem vsa dežela mora misliti, da je sl. deželni zbor duhovnim samo zato izrekel nezadovoljnost, ker so svečeniki (oho!), in razum res ne more razsoditi, kako more kdo te pravice samo za to izgubiti. Če narod ostane pri svoji veri, potem bi to na ravnost zmanjševalo spoštovanje do sl. deželnega zbora. Jaz pa menim, da so veljavnosti vzlasti v poslednjem času tako izgubile vero, da se nam je gotovo ogibati vsega, kar bi veljavnostim delalo kvaro. Ko bi se pa na robe zgodilo, da bi se tudi ljudstvo poprijelo teh misli sl. deželnega zbora — slavna zbornica bode pomnila, da ljudstvu niso dali dozdevati niti državni zbor niti deželni zbori še nikakoršne druge koristi razun vedno novih davkov, in človek se pa vendar najprvo drži tega, kar potrebuje za telesno življenje — ko bi se mu končale tudi njegove misli o veri, njegov pogled na tistega, ki potrpežljivo nese križ na Kalvarijo, njegovo upanje lepšega, blažega, višega življenja po smrti; kaj potlej ima preprosti človek, večina vsega naroda? Menim torej, da se mora v tem oziru jako premišljeno ravnati. — Dalje opominjajo, da se volitve duhovni vdeležavajo, kakor njihovemu stanu ni primerno. Ali, moja gospôda! kar se tega tiče, menim, da moramo tudi duhovne tako soditi, kakor se ljudje v splošnem življenju kažejo v zgodovini. Ko bi po moje bilo; ko bi moje besede vsi mladi duhovni spodobno poslušali, potem bi slavnej zbornici bil porok, da bi vsi duhovni živeli popolnoma po svojem poklicu, in da bi se vdeležavali volitve, kakor se morejo in morajo. Tega pa do zdaj ni učakal še noben glavar, torej tudi ni treba misliti, da bi jaz. (Dobro!)

Da mladi duhovniki dan denes po gosto ne ugajajo vzoru (idela) in temu, kar moram od njih zahtevati jaz, ki sem katoliški vladika (škof), to vidim sam, da bi tako ne; ali zopet mi je opomniti, da se prav med nižim ljudstvom godi marsikaj, česar poprej ni bilo. Ne sme se dvomiti, da se je iz Avstrije prav v Berlin pisalo po jako dosti nemške vednosti. Kar je bilo poprej zamujenega, to se je pristorilo,

da bi se Avstrija naglo spravila na visoko stopinjo izobraženosti. Jaz vem za trdno, in lahko bi do dobrega dokazal, da so se temu zunaj mnogo smejali, ko so z velikimi plačami v avstrijske učilnice klicani bili taki ljudje, za katere so zunaj mislili, da niso čisto za nobeno rabo. (Glasi: prav res!) Nj. veličanstvo je bilo odločilo, da se noben tujec ne sme tako hitro poklicati; kmalo potem je bilo pa v časniku „Wiener Zeitung“ oznanjeno, da je zopet nekdo tak izvoljen.

Tedanji naučni minister je bil blag mož; ali vsak človek je navezan na kake tuje nagibe, kateri se ne morejo splošno odobriti. Toda znan pa je Horacijev prigovor: „kakoršen duh prvič dobi nov pisker, tacega ima potem prav dolgo.“ Torej tudi ne morem v štirih bogoslovskih letih premeniti toliko, kolikor mi je želéti, dasitudi imam z bogoslovci samimi vedno opraviti. Težko se bode kdaj ogniti nekaterih tacih reči ali besed, ki dajo pravilo; toda opomniti pak je, da se povsod godé taki prestopki in pomote, čemu bi jih torej samo mladim duhovnikom tako zeló v hudo šteli? Sicer pa, če zvé duhovni glavar, da je kdo prestopil spodobno mejo, gotovo duhovske gosposke poskrbé, da se v okom pride tacim neprilicnostim. Pri volitvah prosim naj se tudi ne pozabi, da si stojiti zmirom dve stranki nasproti; duhovni pa mora pri volitvah posebno skrbeti za to, da pridejo pravični, blagosrčni možje v odbore, ki imajo srenjsko gospodarstvo v rokah. Nekteri drugi tega vselej ne gledajo, ali pa gledajo po svojih menitvah, in torej se ni ogniti, da bi ne bilo nasprotnosti. Kdor je nasprotnik, toži, pa ne vselej kakor bi moral zares po samej pravici, ampak le, kakor se njemu pravično zdi. Treba je torej, da se take tožbe tenko pretehtajo. Duhovščini dalje, kar moram o tej priliki tudi v misel vzeti, očitajo, da preveč slovéni. Menim, da bi se moralo prav dobro premisliti to-le: naši duhovni so iz čisto slovenskega naroda; v slovenskem jezici in v slovenskem zmislu je njih prva izreja, prve besede, prvi poduki ljubeznjive matere in prvi krščanski nauk. Duhovni ostanejo le med Slovenci; vse njih delo mora biti Slovincu na korist. Za koga jim bode torej mar? Za tega, s katerim živé, t. j. za slovenski narod, in to se vé da v tistem jezici, katerega slovenski narod govori. (Dobro! prav dobro! dobro!) Duhovni imajo plačilo od slovenskega naroda; žulji slovenskega naroda so prislužili in pridobili tudi to, kar daje vérski zaklad (religionsfond.) (Glasovi: res!) Torej se jim ljubezen do slovenskega naroda more še menj očitati, ker jim prav slovenski narod ugaja s tako ljubeznijo in zaupljivostjo, kakor se ne godi povsod. (Živa pohvala med poslanci in poslušalci.) (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Gradca. 28. aprila. G. K. — Dopisal sem bil zadnjič, kdaj v Ljubljano pride slavni umetnik na goslih g. Laub. Ker se pa moje poročilo ni dopolnilo, naj vam najpoprej povem, zakaj ga še ni bilo k vam. V Gradec prišedši bil je samo trikrat koncertovati namenjen. Ali ker je ljudem tako zeló ustregel, moral je še dvakrat v gledališči gosti. Pa tudi s tem ni bilo še opravljeno; obljubil je bil še druga dva koncerta, izmed katerih je denes zadnji. Jutri ga železnica odnese k južnim bratom v Zagreb, in četrtek teden (7. maja) stopi na ljubljanska tla, če ga ne bode kaj posebnega oviralo. Ni mogoče povedati, kako je bila tukaj njegova struna jako všéč, in povsod se govori enako, da je g. Laub med goslarji sedanjega časa prvi na zemlji. Zastonj bi se vpiral še kaj govoriti o njegovej igri, ker najhuje kritika ne more družega, nego čuditi in klanjati se mu. V Gradcu je res težko

pred svetom na goslih poskusiti se, ker imamo tukaj še več goslarjev, ki slové daleč po svetu. Vendar se navdušeno poslušalstvo ni upehalo, temuč iskreno je kazalo vedno, kako čišla njegovo umetnost. Nepozabljen, slavno venčan se poslovi od nas; naj bi ga enake zmage čakale tudi v Zagrebu in pri vas v Ljubljani.

Goveja kuga.

Ker je zdaj na Kranjskem nevarnost zaradi strašne goveje kuge tako velika, tudi mi podajamo svojim bralcem iz zadnjih „Novic“ to, kar o tej bolezni pripoveduje in svetuje mnogo izkušeni živinski zdravnik g. dr. Bleiweis.

„Ko je prve dni preteklega tedna glas prišel v Ljubljano, da je goveja kuga se prikazala v nekterih krajih metliškega, črnomeljškega in kostanjeviškega kantona na Kranjskem, je tukajšna c. k. vlada brž poslala dr. Bleiweisa v zaznamovane kraje, da se prepriča, je-li res prava kuga ali ne, — da pozvé na drobno vse, odkod in kako se je pri-tepla na Kranjsko, — kaj se je uže storilo, da se, ako je moči, zatara bolezni, in da dodá še, kar je za obrambo njeno treba.

Kako se je kuga iz Hrvaškega zatrosila v vas Selo metliškega kantona, je bralcem „Novic“ uže iz poslednjega lista znano, kakor tudi to, kako je iz Sela prišla v Preloke in Balkovce črnomeljškega kantona. Tudi v Tribučah se je pokazala bolezni, in tudi Žuniče niso celó brez suma. V Metliki ni gotovo, da je bila kuga; vendar se je storilo, kar postava veleva. Tudi v Senožečah se je prikazala sumljiva bolezni. Povsod se ostro spolnujejo postavne ravnila.

Nenadoma pa se je bolezni poslednjé dni tudi v kostanjeviškem kantonu pokazala in sicer v 4 vaseh, namreč v Prušni vasi, v Ostrcu, v Orehku, v Sajevcu in pa v Kostanjevici pri nekem mesarji. Do 26. dne t. m. je v teh krajih poginilo 14 goved, pobilo se jih je 16. Kako se je zatepla v te kraje, se čisto za gotovo ne dá spričati. Sumi se troje: eni trdijo, da se je zatrosila po neki koži iz Hrvaškega prineseni, drugi, da po dveh mazačih, která sta hodila po Hrvaškem in Kranjskem bolno živino ozdravljat; tretja pot pa je tudi ta, da je kaka bolna živina skriváj prišla iz Hrvaškega in vzlásti iz Granice vojaške, kjer imajo v sluinski okolici dosti kuge, pa se naša kranjska meja stikuje z Granico tako, da živina na paši skupaj pride, ako se ne postavi vojaški kordon.

Zdaj se je ukazalo z največo oostrostjo vse, kar postava zapoveduje, in kolikor je mogoče, se čuje nad tem, da se tudi spolnujejo postave. Bolna živina, ki ni še poginila, se je vsa pobila, pa tudi tista, ki je z bolno v dotiki bila, tako, da je za zdaj vse s poti spravljeno, kar je nevarno. Okužene hiše in vasi so zaprte; čuvaji čujejo po noči in po dnevi na potih; hlevi so počedeni ali se še čedijo; prepovedano je živino skupaj napajati, in ker siromašni ljudje nimajo celó nič suhe krme, je sicer dovoljena pašna, pa vsacemu posebej. Žalibog, da pri vsi tako očitni nevarnosti so ljudje zlo nemarni; ne zapirajo, dokler se jim vse ne postrelí, kuretine, psov in prešičev, ki lahko bolezni na nogah ali životu занesajo. Tudi v tem so premalo varni, da se shajajo z ljudmi okužene hiše, ali da taki gredo v cerkev ali pošiljajo otroke v šolo. Vse to je zdaj prepovedano, ker na sto potih je okuženje mogoče.

Res, da so nadloge za ljudi v takih časih silo velike, — res, da je zlasti v revnih krajih s pašo velika težava pa tudi z obdelovanjem polja, ker večidel teh vasi nima ne enega konja, da bi namesti volov delo opravljal; ali ne more drugače biti, če nečemo, da nam vsa goveja živina ne počepa, ker bolezni je strašna in nobenega zdravila ni. Vsa pomoč pride le od Boga; ali Bog pomaga v taki sili le tistemu,

kdor ni nemaren, ničemuren, in se z ognjem sam ne igra. Zato čujte nad vsem, kar je potreba in postava veleva, da vam Bog pomaga. Bolezni se pri nas večidel naznanuje tako-le: Živina neha jesti in prežvekovati; vsa klaverna in žalostna stoji mirno na mestu; trese se; hitro sope in težko; poredkoma zakašlja; oči so solzne, tudi iz nosnic in gobca ji teče; blato, izprva suho in zapečeno, postane čez 2 ali 3 dni mehko, potem pa lije iz živine smrdljiva gnojnica. V 4, 5 ali 6 dnéh je večidel po nji.

V čubranskem okraji in drugod po Hrvaškem razsaja kuga čedalje huje“.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Društvo novčne pripomoči obrtnikom ima konci letošnjega četrtletja vložene istine (kapitala) 6413 gld.; tudi je bilo v tem četrtletju društvu podanih 700 gld. v tekoč račun. 31. marca 1863. leta je bilo 34.796 gld. 51 kr. vložene istine med družabniki; na ljudéh je bilo 31. marca 1863. leta 41.347 gld. in gotovine v blagajnici 1.922 gld. 78 kr., torej vsega imetka 43.269 gld. 78 kr. Letos je društvu pristopilo 8 novih udov, kterih je zdaj 278.

— O Trijaci (4., ne 1. maja) tudi konji ne smejo priti na ljubljanski semenj.

Kranj. Odbor Kranjske čitalnice je zdaj nabral še 40 gld. za večno mašo po slavnem pesniku Preširnu. Označili smo bili uže, da je bil 11. dan februarja na pesnikovem grobu v ta namen nabral g. dr. Toman 53 gld.

Koroška. „Triester Ztg.“ piše, da se vožnja po železnici od Maribora do Celovca začne zadnji čas 28. dan maja meseca.

— Ker tiskar Leon časniku „Stimmen aus Innerösterreich“ ni mogel dobiti družega vrednika in založnika, zato ne bodé od 1. dneva t. m. list več izhajal.

Maribor. V nedeljo 3. dan maja ob 6. uri zvečer bode v čitalnici véliki zbor, ki ima končno odločiti, kar se tiče svečanosti sv. Cirila in Metoda.

Dunaj. Nj. Veličanstvo je dovolilo, da se praznovanje tisočletnice sv. Cerila in Metoda prestavi za Hrvaško in Slavonsko od 11. maja na 5. dan julija meseca.

— „Sürgöny“ piše da je cesarjeviču nasledniku Rudolfu za odgojiteljko (gubernanto) odločena ogerska gospodičina, hči svetovalca Kendelenyi-a.

— Državni zbor se za gotovo snide 28. dan t. m. Še ta teden mislijo sklicati erdeljski deželni zbor. Zakon za Benečijo pa ne bode še precej razglašen; tudi beneški deželni zbor se skliče še le potem, ko bode razglašen zakon.

— Avstrijska država ima še dosti na pravih davkih terjati; med dolžniki so tudi Ogrí. V zadnjem četrtletju 1862 je bilo še od poprej terjati 4,246.049 gld.; tega četrtletja pak je bilo tudi še na ljudéh ostalo 10,330.792 gld., da je bilo torej vsega terjati 14,576.841 gld. Ta dolg je pa od 1862. leta vedno rasel. Konci prvega četrtletja 1863 je bilo še terjati na starem dolgu 8,346.798 gld., in za to četrtletje pak je bilo še na ljudéh 12,785.188 gld., da ima torej zdaj še terjati država vsega 21,131.986 gld.

— „Presse“ pripoveduje, da Avstrija več ni tako edinih misli s Francozko in Angleško v Poljskih zadevah, ker neki stí poslali te dve državi Ruskej še vsaka svoje posebno pismo, kar ni Avstrija čisto nič vedela.

— Tkalac je zopet boljši. Zdravniki so dopustili, da se mu je brala njegova sodba, ki je bila tudi potrjena pri višej deželnej sodii, kakor smo uže opomnili. 27. dan aprila se je preselil zopet v ječo iz bolnišča deželne sodije, kamor so ga bili prenesli zaradi njegove slabosti.

Ljubljana, dne 1. maja 1863. — Vrednik in založnik: ...

— 27. dan t. m. so teló pred tremi leti umršega ministra Brucka svečano prenesli v nov, nalašč zidan grob, ki ima rajnega ministra doprsko podobo z napisom: Unser ruhm ist das zeugniss unseres gewissens (naša slava je pričevanje naše vesti), okrog tega pa v kolobarji: „Quod sis, esse velis“ (kar koli si, prizadevaj si, da bodeš zares.) Pri tej svečanosti je bil poleg Bruckove rodovine in znancev tudi zdanji novčni minister pl. Plener.

— Slovansko pevsko društvo bode imelo 2. dan t. m. v Sperlovih dvoranah veliko „besedo“ na čast hrvaškim gostom, ki pridejo za kratek čas na Dunaj po železnici.

Trojedina kraljevina. V „Narodnih Novinah“ oznanja g. Aleksander Nikolić iz Temišvara, da je napeve štirih moških glasov naredil 100 pesmin, ki so ali narodne, ali pa take, da so se priljubile narodu. Te pesmi izidejo v 8 zvezkih na vélikej osmini. V prvej knjigi bodo te pesmi: „Nevjerom me zva; O ljubavi; Ti plaviš zoro; Divno jest čuti; Rujna zora ljepo svita; Čuj Dušane; Što se sije u prozorje; Gdi ptičice; Šta ljubo, ti zar ostavljaš me? in: Već iz gustog luga.“ Prva knjiga izide 1. dan maja meseca, in stala (koštala) bode 2 gld. a. vr. Za vsak zvezek se naprej plača. Drugi zvezki bodo po 70 kr. na pródaj. Naročevanje bode trajalo, dokler ne izide vseh 10 zvezkov, izmed kterih bode vsake 4 tedne eden na svitlem. Cena v trgovini bode zeló povikšana. Naročila naj se pošiljajo v Temišvar (Festung Nro. 77.)

Česka. 26. dan t. m. se je gospodičina Pustovojtova iz Tišnovoga zopet vrnila v Prago.

Moravska. 26. dan t. m. ob 7. uri zvečer so v Tišnovu prepovedali vsem poljskim gospodom, da ne smejo več iti k Langieviču, kteremu so žandarja postavili pred hišna vrata. Straže so bile postavljene celó povsod okrog mesta, menda zato, da bi vojskovod ne pobegnul. Ta ukaz je najbrže bil prišel iz Dunaja. Langievič se je na Dunaji pritožil pri c. k. policijskem ministerstvu. — Pravijo, da je Langievič hotel zares pobegniti.

Ruska. List „Generalkorrespondenz“ pravi, da ni res, da bi zapadne države grozile svoje poslance poklicati iz Petrograda.

Poljska. Vlada je bila na sv. Marka dan v Varšavi procesije prepovedala, dasitudi se je temu ustavljal véliki vladika Felinski. Ljudstvo je pa vendar napravilo procesijo; ali zaprli so potem vse duhovne, ki so bili pri procesii.

— Tudi véliki vladika Felinski je imel zapor, toda le iz svoje hiše ni smel nikamor. Zaprti so bili dalje kanoniki Vyšinski, Bialobrževski, Dziaškovski, Poplavski in Zelinski. Prva dva in zadnji izmed le-teh so bili zaprti uže 1861. leta. Peljali so jih vse na trdnjavo. Felinski sam je bil dovolil procesijo, kar je bilo velicega kneza Kónstantina zeló razhudilo. Ukaz iz Petrograda pak je prišel, naj se izpusté vsi duhovni, in to se je tudi zgodilo 27. dan aprila. To bi utegnulo Rusom zeló škoditi, ker zdaj bode najbrže očitno vpornikom pomagalo celó največ duhovnov.

— „Czas“ pripoveduje, da je vporno varšavsko poglavarstvo 21. dan t. m. v razglašenem pisménem ukazu prepovedalo, dávké plačevati ruskej vladi.

— 22. dan t. m. neki da je Mosakovski blizu Olkuša ruski oddelek popolnoma uničil, in dva voza osvojil.

— Mioslavski se ni še umeknil, temuč njegoví mešetáči vedno še mecé narod, naj bi ga postavil za diktatorja, toda zastonj, ker ljudjé več ne marajo za Mioslavskega.

— Popotni pripovedujejo, da je pri Janovem prišlo vojskovodu Lelevelu 500 kmetov s kosami in sulicami na pomoč. — „Czas“ pripoveduje, da imajo Poljaci zdaj 150 ve-

čih in manjših vojnih oddelkov. Iz Poljske je bilo na Rusko vzetih do 2000 vojaških novincev. Po kar je razglašeno miloščenje, ni bil še nihče iz ječe izpuščen razun 8 kmetov.

— 24. dan t. m. je bilo pri Jozefovem okrožilo 2000 Rusov Lelevela, ki si je pa med-nje pot predrl, in otél svojo vojsko. 17. dan aprila je Grelinski pri Lubianii na Sandomirskem Ruse zmogel; Čahovski pa 20. in 22. dan aprila pri Brznych in pri Nieklaniem. Čahovski je izvoljen za glavnega vojskovoda v Sandomirskem. Mozakovskega so 25. dan aprila zmogli Rusi pri Zarkah.

Francozka. Znan pariški menjevalec neki da je posodil Poljakom 12 milijonov frankov, toda za poroke so se morali postaviti najmogočnejši poljski veljaki: knezi Čartorski, grofi Politylo, Potocki, Mielčelski, Branicki in drugi.

— Zdaj se je veter zasuknil tako, da se najbrže ne snideta cesarja Napoleon in Franc Jožef, kakor se je un dan govorilo.

— Minister Drouin de Lhuys je bil k sebi poklical vrednike prvih francozkih časnikov, in oznanjal jim je mir; Napoleon je bil pa tudi skrivaj k sebi poklical Lagueronniere-ja, ki vreduje časnik „La France“, in potem je ta časopis prinesel kratek sestavek, ki govori, da bi pogajanje z Rusko utegnulo trajati do avgusta, in da letos torej ne bode vojne, ker se od aprila do septembra ne more vojevati v izhodnjem morji, posebno pa ne v finskem zalivu. Koliko je tacim besedam verjeti, vé vsak, komur je znana velika Napoleonova zvijačnost; ali toliko je pa vendar odkril, kje misli zgrabiti Ruse, ako bode treba.

— Princ Napoleon je šel s svojo gospó 26. dan t. m. v Egipt, od koder pojde v sveto deželo (Palestino.)

Angleška. Angleška misli 23. dan aprila meseca prihodnjega leta svečano praznovati, kjer se je bil ta dan pred 300 leti porodil največi angleški pesnik Shakspeare.

Pruska. List „Norddeutsche Allgemeine“ pravi, da se je v zapadni Pruskej osnoval brezimen vporen odbor, ki ljudém v pismih žuga, in dela nepokoj.

Loterija 29. aprila 1863.

Dunaj: 39, 62, 42, 38, 43.

Grдец: 6, 3, 30, 78, 67.

Dunaj 30. aprila. — Nadavek (agio) srebru 11.50.

Razprodaja.

Ker mislim po sedaj začeti vso drugo, v Ljubljani čisto novo kupčijo, zato vse blago ki se méri na vatel, in ki je zdaj posebno v šegi, razprodajam še pod ceno, po kterej sem ga dobil iz fabrik.

Trgovec v Ljubljani na vélicem trgu št. 240

„pri golobu pismonosu“ (Briettaube.)

Oznanilo.

Podpisani priporoča vsem, ki zidajo ali sami zase ali za druge, vsem hišnim gospodarjem in oskrbnikom svojo veliko zalogo raznovrstnih peči iz gline, in porok je, da so dobro in trdno položane (pocinjane).

V Ljubljani 28. aprila 1863.

France Legat,

lončar, nasproti tržaške mitnice (šrange.)